

Päijät-Hämeen maakunnallinen Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPIE) ohjausryhmä

Aika: 28.5.2018 klo 12:30 - 16:00
Paikka: Askonkatu 9G, 15100 Lahti

Jukka Ihalainen , Lahden Ensi- ja turvakotiry	Varajäsen: Kristiina Mattinen, Pelastakaa Lapset ry:n Etelä-Suomen aluetoimisto
Minna Veistilä , sosiaalijohtaja, Sysmä	Varajäsen: Tuula Mäkinen, hallintojohtaja, Sysmä
Pirjo Hepo-oja, hyvinvointijohtaja, Heinola	Varajäsen: Kirsi Mäkilä, hyvinvointikoordinaattori, Heinola
Timo Ahvo , sivistystoimenjohtaja, Orimattila	
Hanna Rapatti, erityisopetuksen rehtori, Hollolan sivistystoimi	
Anjariitta Carlson , sivistystoimen kehittämisspäällikkö, Lahti	Puheenjohtaja
Lassi Kilponen , opetus- ja kasvatusjohtaja, Lahti	Ulla Sepponen , erityisasiantuntija, Lahti
Sari Lahti , tulosaluejohtaja, lapsiperhepalvelut, PHHYKY	
Eija Kallio , tulosityksiköpäällikkö, lastensuojelu, PHHYKY	
Niina Viholainen, tulosityksiköpäällikkö, lapsiperheiden tuki, PHHYKY	
Hannele Poutiainen, tulosityksiköpäällikkö lasten ja nuorten hyvinvointi, PHHYKY	
Mikko Lavonius , lastentautien ylilääkäri, PHHYKY	Varajäsen: Maria Virkki, hallintoylilääkäri, PHHYKY
Riitta Särkiö, pappi, Lahden seurakuntayhtymä	Varajäsen: Seppo Vesala , Kasvatuksen ja perheasioiden johtaja

Mari Kokkonen, tiimipäällikkö, Lahden ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysala	Varajäsen: Marja-Liisa Sabbah, Lahden diakonia instituutti (Dila)
Sini Bondarew, Lahden nuorisovaltuusto	
Päivi Salonen , lastentautien ja yleislääketieteen erikoislääkäri, PHHYKY	
Virpi Lehtinen, palveluesimies, Lasten ja nuorten kuntoutus, PHHYKY	Varajäsen: Päivi Nevalainen , vastaava terapeutti
Marja Okker, tulosityksikköpäällikkö, lastenpsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	
Jani Penttilä, tulosityksikköpäällikkö, nuorisopsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	
Markku Lehikoinen , viestintä, PHHYKY	
Pauliina Koskela , vapaa-aikavastaava, koulukuraattori, Padasjoki	
Kirsi Kuusinen-James , johtaja, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso	
Tuija Åstedt , LAPE- projektipäällikkö	
Anne Haavisto , LAPE- projektisuunnittelija	
Hilkka Kemppe , asiantuntija, toimintakulttuurin muutos, LAPE	
Hanna Ruokamo , suunnittelija, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	
Marita Moisander-Pohjonen , LAPE- projektisuunnittelija	
Niina Honko, sivistystoimenjohtaja, litti	
Johanna Huttunen , hyvinvointiohjaaja, Hartola	
Matti Kettunen , hyvinvointijohtaja, Asikkala	
Elina Vesterinen , LAPE- muutosagentti	
Katja Bergbacka, projektipäällikkö, OKM	

Lisäksi paikalla; sosiaalityön opiskelija Heidi Kankkonen ja sosionomi-opiskelija Johanna Järvelä.

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus
2. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.
3. Lahden ammattikorkeakoulun Sosionomi YAMK -opinnäytetyön tulosten esittely / Sofia Jokela ja Jenni Välitalo.
"TOIMENPIDESUOSITUKSET LAPSIPERHEPALVELUIDEN JA KOULUN VÄLISEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEN TUEKSI - Pitkittyneet koulupoissaolot yhteistyön lähtökohtana"

Keskustelua; Opinnäytetyössä todettiin nuorten kokeneen, että asioihin puututaan liian myöhään – mitä olisi pitänyt tehdä? Opinnäytetyön haastattelujen perusteella moniammatillista palaveria olisi toivottu aiemmin pienten ja yksittäisten palaverien sijasta. Nuorten toiveena oli kokonaisvaltainen asian selvittäminen, eikä pieniin yksittäisiin asioihin keskittyminen. Tilanne sai nuorten mukaan jatkaa huonona pitkään. Vanhempien kanssa keskustelua tulisi lisätä, kuraattori olisi tässä avainasemassa. Oli myös kokemus siitä, että asiat lähtivät ratkeamaan, kun niihin tartuttiin. Vanhempia ei tässä opinnäytteessä haastateltu ja opinnäytteen tekijät huomasivat sen pian työn edetessä puutteeksi.

Koulukuraattori edustaa koulun sosiaalityötä ja siihen tulee panostaa jatkossakin ja edelleen kehittää. Tässä on menty oikeaan suuntaan lape-työn avulla. Koulukuraattorin ja yhtymän lapsiperhepalvelujen osalta on tehty yhteensovittamista. Vielä ei ole ehditty saada yhteistyörakenteita riittävän hyväksi, työ on kesken.

Lahdessa on käynnissä VETO- luokan kehittämistyö ja yhteistyömallin kehittäminen. Resursseja ja tarpeita on tarkasteltava, ja asioita on tutkittava pitkällä aikajänteellä. Oikea-aikainen työ on kaiken keskiössä. Moniammatillisuus nähdään tärkeänä; tietoisuus siitä, mitä kaikkea perheen asiassa on meneillään ja mitä kukakin toimija tekee.

Anne Haavisto kertoo opiskeluhoitolain mukaisen monialaisen asiantuntijaryhmän (MAR) toiminnasta ja siitä, että opinnäytteen noston on alueella jo otettu käsittelyyn. Opiskeluhoitolain mukaisen monialaisen työryhmän työtä tullaan harjoittamaan case-simulaatioissa, joita tarjotaan kuntiin syksyille. Vastaavien kuraattorien verkosto tullaan perustamaan opiskeluhoollon ja hydyn/Sysmän/Heinolan välille. Lastensuojeluilmoitusten sisältötarpeisiin ja yhteistyörakenteisiin valmistaudutaan ennen simulaatioita. Tästä on hyviä kokemuksia, kuraattorien ja sosiaalityöntekijöiden yhteistyö on jo tiivistynyt.

Linkki opinnäytetyöhön:

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/148430/Jokela_Sofia.pdf?sequence=2&isAllowed=y

4. Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma / suunnittelija Hanna Ruokamo

Suunnittelija Hanna Ruokamo esittelee tämän hetkisen maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tilanteen. Esitys **liite 1**. LTH-tutkimuksen (lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut-tutkimus) osalta tuloksia saataneen vielä kesäkuun aikana.

Käyty läpi ja hyväksytty maakunnalliset tavoitteen asetellut (**Liite 1, dia 11**). Kyselyyn on vastannut kuntien sekä nuorisovaltuustojen edustajat.

Suunnitelmaan tarvitaan sarake, jossa mennään tarkempiin tavoitteisiin ja toimintaan. Seudulliset isot linjat on oltava, mutta tarvitaan sarake vielä toiminnalle, jossa jäsenetään se, mitä tosiasiaassa kunnassa / kaupungissa tehdään. Näin taataan sekä Päijät-Hämeen taso ja kuntakohtainen taso. Suunnitelman tulee sopeutua esim. toisen asteen Salpaukseen eikä vain perusopetukseen. Maakunnalliset tavoitteet soveltuvat kaikkeen, mutta miten varmistetaan linjakkuus opinto-ohjaukseen.

Keskustelua herätti se, saako liikunta ja kulttuuri näistä maakunnallisista tavoitteista oman toimintansa lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen riittävästi näkyviin? Terveysliikunnan ohjausryhmässä on keskusteltu asiasta, mutta nämä neljä maakunnallista tavoitetta eivät ollut vielä silloin käytettävissä. Keskeisten sektoreiden on katsottava tavoitteet läpi ja sen, löytääkö jokainen oman toimintansa soveltuvan tavoitteisiin ja toimintoihin.

Toimintojen seurannalla saadaan läpikäytyä sitä, mitä kussakin kunnassa on tehty. Seurannan ja toteutumisen sarake on epäselvä. Maakunnallisen nuorisovaltuuston (manu) perustamisen jälkeen manu voisi ottaa seurannan tästä.

Ehdotettu, että maakunnalliset ja kuntakohtaiset tavoitteet yksinkertaistetaan siten, että listataan maakunnallisen tavoitteen viereen kuntakohtainen tavoite, jolloin ne synkkautuvat yhteen. Kuntakohtaisia tavoitteita on yritetty täyttää maakunnallisen pohjalta, mutta on jääty kaipaamaan toiminnan saraketta.

Maakunnallisten tavoitteiden osalta yhdessä tekemisen, turvallisuuden ja yhdenvertaisuuden asiat ovat läpileikkaavia ja etenevät esim. OPS:ssa sisäänkirjoitettuna, mutta niitä täytyy vaalia ja toteuttaa. Kulttuurin osuutta suunnitelmassa tulee vahvistaa.

5. Kuntien palvelusopimukset / Learning cafe
Yhteenveto learning cafesta **liite 2**; varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena, toimintakulttuurin muutos ja perhekeskustoimintamalli. Tähän asiaan palataan syksyn ohjausryhmissä.

6. Kuntien lapsivaikutusten arvioinnin tilanne
Lapsivaikutusten arvioinnin ohjetta (**Liite 4**) tehdään Päijät-Hämeessä LAVA-kiihdyttämön rinnalla. Lapsivaikutusten arvioinnista on useita kansallisia ohjeita, mutta ne koetaan liian raskaiksi. Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa on toivottu tuotettavan kevyt ohjeistus. Ohjeistuksessa on taustoitettu lapsivaikutusten arviointia, lisäksi on koottu työkaluja. Yhteistä keskustelua kaivataan siitä, milloin lapsivaikutusten arviointia tehdään ja miten siihen varaudutaan sekä

kunnassa että hyvinvointiyhtymässä. Ohje sisältää myös muistilistan. **Liite 3**, Päijät-Hämeen kahdeksan kohdan LAVA, tätä testattu Sysmässä.

Lapsivaikutusten arvioinnin tekemisen kohdat tulee sopia kunnassa ja hyvinvointiyhtymässä, esim. tehdään kun vaikuttaa isoon lapsijoukkoon, tai erityisryhmiin liittyen tehdään systemaattisesti. Ohjeessa on listattu kohtia, joissa ainakin tehdään lapsivaikutusten arviointia. On myös linjattava se, milloin lapsivaikutusten arviointi tehdään laajempaan osallistavana prosessina ja laajasti kuullen. Myös yksittäisissä viranhaltijapäätöksissä on tehtävä lapsivaikutusten arviointia jollakin tavalla. Kirkon työssä on huomattu se, että lapsivaikutusten tulee tehdä riittävän varhain.

Me Säätiön yhteistyöstä; Mitä Päijät-Hämeen lapsille ja nuorille kuuluu? Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa on keskusteltu Me Säätiön kanssa kahdesta mahdollisesta työkalusta tiedolla johtamiseen. Kustannukset maksetaan Me Säätiön puolesta ja Päijät-Hämeen tulee sitoutua tiedon hyödyntämiseen. Työn suunnittelussa on ollut mukana LAPE-tiimin väkeä, sote- ja maakuntavalmistelusta, hyvinvointiyhtymästä ja sivistystoimesta.

Ensimmäinen malli perustuu tehtyihin tutkimuksiin ja olemassa oleviin tilastoihin. Toisessa mallissa korostuu reaaliaikaisen tiedon kerääminen nuorilta. Keskiössä on nuorten koettu hyvinvointi. Google-hakuohjelman avulla saadaan tietoa mm. siitä, mistä pahoinvoinnin ilmiöstä tehdään google-hakuja. Sovellus olisi mahdollisesti valmiina elokuussa. **Liite 5**.

Keskustelua herää siitä, miten nuoret saadaan vastaamaan kyselyyn? Vertailu Päijät-Hämeen osalta voi olla nuorille houkutin. Koulutusuran testaaminen nähdään hyvänä, sitä tietoa jo on. Syrjäytymisen ehkäisyyn on olemassa olevaa tietoa, mutta tiedon käsittely on kansallisesti erittäin hidasta. Rekisteritiedon ja kokemustiedon yhdistäminen nähdään hyvänä asiana. Valmiin työkalun jatkokäyttö on pohdittava Päijät-Hämeen maakunnassa.

7. Syksyn kokousaikataulusta sopiminen

13.8 klo 13.00-15.00 Tietoportti, tilat Tieto & Portti, 3krs.
28.9 klo 13.00-15.00 Tietoportti, tilat Tieto & Portti, 3krs.
31.10 klo 13.00-15.00 Ravintola Werstas, Askonkatu 9
28.11 klo 13.00-15.00 Ravintola Werstas, Askonkatu 9

8. Muut asiat

Ohjausryhmän jäsenten osallistumista valtakunnallisiin LAPE-tapahtumiin toivotaan;

Valtakunnalliset LAPE- päivät:

Torstai 30.08.2018 - perjantai 31.08.2018 / Helsinki

Maanantai 08.10.2018 - tiistai 09.10.2018 / Tampere

LAPE- muutosohjelman IV konferenssi - Miten tästä eteenpäin?

Maanantai 26.11.2018 - tiistai 27.11.2018

Liitteet:

Liite 1 Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, esitys maakunnallisiksi tavoitteiksi

Liite 2 Learning cafe yhteenveto

Liite 3 Päijät-Hämeen kahdeksan kohdan LAVA- esimerkki

Liite 4 LAVA PH Ohje

Liite 5 PH & ME

Muistion kirjasi: Muutosagentti Elina Vesterinen